

Slovenski dom

Štev. 23.

V Ljubljani, sobota 28. januarja 1939.

Leto IV

Italija in Nemčija odklanjata predlog o sestanku velesil za ureditev španskega vprašanja

General Franco ni pristal na ureditev nevtralnega pasu za katalonske begunce

Rim, 28. jan. o. V italijanskih vladnih krogih odločno odklanjajo misel, da namerava Italija dati pobudo za sklicanje sestanka štirih velesil, ki naj končno in za trajno reši špansko vprašanje ter vse druge zadeve, ki so z njim v zvezi. Tako misel imenujejo izmišljeno. Tudi zavračajo besede, ki jih je glede tega sestanka izrekel francoski zunanji minister Bonnet v svojem zadnjem govoru, ko je dejal, da bi bila Francija pripravljena udeležiti se take konference. Italijanski tisk pravi, da so vsi ti predlogi zdaj prepozni, ker je v Španiji odločilo oržje. Konferenca naj bi samo pomagala Franciji, da pripravi poraz, ki ji ga je njena obotavljajoča politika prinesla v Španiji. Razen tega bi se s pomočjo take konference Francozi radi izognili posledicam, katere bo glede razmerja med Francijo in novo Španijo gotovo rodilo skrajno sovražno stališče generala Franca.

Berlin, 28. jan. o. Poluradno poročajo, da v Nemčiji predlog za sklicanje sestanka štirih velesil za ureditev španskega vprašanja ni naletel na ugoden odziv. Nemško stališče glede Španije ostane nespremenjeno: Španci naj svoja notranja vprašanja rešijo sami. Končna rešitev je po padcu Barcelone že tu. Izpadla je ugodno za generala Franca. Predlogi o taki konferenci nimajo drugega namena, kakor v zadnjem trenutku pomagati propadlim rdečim španskim voditeljem, ki so državo pogladi v strašno vojno.

Nemško časopisje odločno zavrača zahteve nekaterih francoskih listov glede tega, da mora Francija zaradi svoje varnosti takoj zasesti otok Minorco, češ da so v Španiji še vedno italijanski oddelki. Tak francoski ukrep bi pomenil neposredno poseganje v špansko vojno. Francija naj iz nedvoumnega vojaškega položaja na španskih bojiščih rajši izvaja politične posledice ter odredi svoje odnose z nacionalistično vlado kakor pa da posluša prišepetavanja levičarjev.

Pariz, 28. jan. o. Francoska in angleška vlada sta se včeraj posvetovali o morebitni ureditvi nevtralnega predela ob francosko-španski meji, kamor bi poslali begunce, katere so rdeči pred prihodom Francove vojske izgnali iz katalonskih mest in jih sedaj tirajo proti francoski meji. Angleška vlada je po svojem zastopniku vprašala špansko nacionalistično vlado, če privoli v ureditev takega pasu, kar pa je general Franco odklonil. Nacionalistične oblasti izjavljajo, da se jih ta stvar ne tiče, ker gre za ureditev begunskega zavetišča na ozemlju, ki še pripada rdeči vladi.

Francoski zunanji minister Bonnet je imel sredi razgovorov z barcelonskim poslanikom Martine-om Pascuom ter mu sporočil predlog francoske vlade glede nevtralnega begunskih taborišč. Poslanik je ta predlog odklonil in zahteval, naj Francija dovoli 150.000 beguncem prehod čez mejo, česar pa Francozi ne bodo storili.

Pariz, 28. jan. o. Francoska in angleška vlada sta se včeraj posvetovali o morebitni ureditvi nevtralnega predela ob francosko-španski meji, kamor bi poslali begunce, katere so rdeči pred prihodom Francove vojske izgnali iz katalonskih mest in jih sedaj tirajo proti francoski meji. Angleška vlada je po svojem zastopniku vprašala špansko nacionalistično vlado, če privoli v ureditev takega pasu, kar pa je general Franco odklonil. Nacionalistične oblasti izjavljajo, da se jih ta stvar ne tiče, ker gre za ureditev begunskega zavetišča na ozemlju, ki še pripada rdeči vladi.

Vesti 28. januarja

Predsednik pobegle španske rdeče vlade Negrin je včeraj dal v Perpignanu izjavo, v kateri pravi, da je Francovega napredovanja krivo svetovno javno mnenje, ki ni priznalo, da pomeni uradno nemешavanje proste roke za napadajočo državo. Toda španski republikanci se bodo branili naprej. Podobno izjavo je dal tudi general Casa, poveljnik rdečih čet na madridskem bojišču.

Italijansko letalstvo v nacionalistični vojski je po uradnih podatkih iz Rima v zadnji ofenzivi sestrelilo 67 rdečih lovskih in bombnih letal, vrgo milijon kilogramov bomb ter oddalo nad 100.000 streliv iz strojníc. Izgubilo je pet lovskih letal, pri katerih je našlo smrt pet mož, osem pa je bilo ranjenih.

Telefonsko zvezo med Atenami in New Yorkom, čez Berlin in London, so včeraj uradno odprli.

Hitler je brzojavno čestital generalu Francu k zavzetju Barcelone. V brzojávki pravi, da se bo vojna kmalu končala, nakar se bo špansko ljudstvo lahko posvetilo delu za svojo bodočnost.

Vrhovni poveljnik nemške vojske general Brau-hitsch je včeraj sprejel poveljstvo hitlerjevskih napadalnih oddelkov in govoril o bodočem sodelovanju med nemško vojsko in napadalnimi oddelki.

O prenosu angleške vlade piše današnji london-
ski tisk in pravi, da bo dosedanji obrambni minister Inskip imenovan za ministra domini-
onov. Novi obrambni minister pa bo lord Cat-
field.

Predsednik Združenih držav, Roosevelt, je sporo-
čil včeraj časnikiarjem, da je ameriška vlada
dovolila francoski vladi nakup 600 letal v USA.

Nemški propagandni minister dr. Goebbels bo imel
v ponedeljek velik govor ob šesti obletnici na-
rodno socialistične oblasti. Zvečer bo velik
eprevod po Berlinu s plamenicami.

Českoslovaška vlada je pravno priznala naciona-
listično Španijo ter začela z njo redne diplo-
matske odnose.

Arabsko zastopstvo za palestinsko konferenco v
Londonu je včeraj dospelo v Benetke, odkoder
je odpotovalo z vlakom v London. V njem so
odposlanci Palestine, Jemena, Iraka, Egipta in
Saudije.

Bivši voditelj komunistične mladine Kozarev je
bil izključen iz komunistične stranke. Za 10
let so ga poslali za kazni v severno Rusijo.
Hkratu z njim so izključili še 5 njegovih tova-
rišev iz vodstva komunistične mladinske orga-
nizacije in jih obsodili na prisilno delo.

Francoski senat zahteva od vlade važna pojasnila.
Bonnet in Daladier bosta morala priti pred
odbor za narodno obrambo v senatu in oddati
ta pojasnila. Pojasnila bodo tako važna, da
bodo seje odbora proglasili za tajne. Govore
celo, da se bo ves senat sestel na tajno zase-
danje in zaslisal vse potrebne ministre, kako
skrbje za varnost Francije in njene svetovne
države.

Načelnik francoskega generalnega štaba Gamelin
je odložil svoje nadzorovano potovanje po
Severni Afriki, in sicer zaradi naglega razvoja
na španskem bojišču, ki ga Francija v tej obli-
ki ni pričakovala.

Sestanek zunanjih ministrov Balkanske zveze bo
17. februarja.

Redno letalsko zvezo med Rimom in Barcelono
je včeraj začela italijanska družba »Ala Lit-
toria«.

Potres v Čileju je po dosedanjih uradnih podat-
kih zahteval 30.000 smrtnih žrtev in 50.000
ranjenih. Podatki se nanašajo samo na kraje,
kjer se je reševalno delo že moglo začeti.

V Belgrad je dopotoval francoski pisatelj Paul
Morand, zastopnik Francije v mednarodni do-
navski komisiji.

Francoska vlada je odklonila novoimenovanega ja-
panskega poslanika Masajukitanija, ker je
lanskega leta dal o Franciji malo laskavo
izjavo. Japonci bodo zaradi tega morali ime-
novati v Pariz drugega človeka.

Mussolini je brzojavno čestital generalu Gamba-
ru, poveljniku italijanskih legionarjev v Špa-
niji ter ga imenoval za divizijskega generala.

Člani češke edinstvene stranke se bodo od zdaj
ogovarjali z naslovom »brat« in »sestra«, češ
da to najbolj odgovarja češkemu čustvovanju.
Predsednik vlade Beran je na včerajšnjem se-
stanku že nagovoril navzoče člane kot brate
in sestre.

Nemški zunanji minister von Ribbentrop je sredi
dopotoval iz Varšave v Berlin.

Karpatko-ukrajinska vlada je prepovedala delo-
vanje avtonomni madžarski stranki.

Vodja nemških študentov dr. Schell je včeraj do-
potoval v Prago in bo obiskal razne študen-
tvske ustanove v češkoslovaški prestolnici.

Italijanska vlada je obvestila angleško, da vpo-
klie rezervistov letnika 1901 ni političnega,
marveč zgolj vojaško-tehničnega značaja.

Poziv za nabavo davčnih kart. Službodajalci,
ki zaposlujejo hišno služabništvo (služkinje, stal-
ne postrežnice itd.), si morajo nabaviti po dolo-
čilih člena 95 zakona o neposrednih davkih dav-
čne karte najkasneje do 31. januarja 1939, oziro-
ma, če niso imeli prej hišnega služabništva, v
roku 15 dni po prejemu v službo. Po 31. januarju
in med tem bo stroga kontrola. Proti vsem, ki ne
bodo pravočasno nabavili davčnih kart, se bo mo-
ralo uvesti kazensko postopanje po čl. 95 zakona
o neposr. davkih in bodo kaznovani s petkratnim
zneskom davčne karte. — Davčna karta vsja 52
dinarjev, prispevek za banovinski bednostni sklad,
ki se plača istočasno, pa znaša 25 din. Davčna
karta se dobi le pri davčni upravi, Vodnikov trg
št. 5, II. nadstr., soba št. 9.

Po zavzetju u Barcelone:

Francova vojska naglo prodira proti francoski meji

Barcelona, 28. jan. o. Življenje v osvojeni ka-
talonški prestolnici poteka danes že čisto normal-
no. Delo se je povsod začelo. Nacionalistične obla-
sti so pričele z očistevalnimi deli v razbitem bar-
celonskem pristanišču.

Nacionalistična vojska brez resnega odpora
napreduje proti severu in bo kmalu na pol poto-
do francoske meje. Rdeča vojska je po begu vseh
voditeljev v Francijo demoralizirana. Poveljstvo
nacionalistične vojske hoče čim hitreje doseči ob-
morju francosko-špansko mejo ter onemogočiti
vsako pomoč iz Francije, nato pa z vseh pritiskov
od morja pod Pireneji zajeti bežečo rdečo armado.

Nacionalistične čete so zaplenile pri zavzetju
Barcelone velikanske količine vojnega materiala.
Samo v predmestju Moncada so našle 600 vagonov
vojnega materiala, v Barceloni pa 800 tovornih
avtomobilov, polnih municije in vojnega materia-
la. Zaradi naglega prodiranja nacionalistov so vse

tovarniške naprave ostale nedotaknjene. Ze včeraj
so municijske tovarne v Barceloni začele delati za
vojsko generala Franca.

Uradno poročilo poveljstva nacionalnih čet
pravi, da so nacionalne čete napredovale 22 km
severno od Barcelone ter zasedle važno mesto
Mataro. Na osrednjem bojišču so nacionalne čete
zasedle važno prometno križišče Arlez.

Nacionalne čete so zasedle razen Mataro še
Molet ter 50 manjših krajev, ki vsi ležijo v važ-
nih industrijskih predelih barcelonske pokrajine.

Včeraj popoldne so nacionalistični oddelki za-
sedli več manjših krajev. Drugi oddelki nadalju-
jejo zasledovanje rdečih čet in so bili popoldne
oddaljeni le še 20 km od Granollera. Armadni zbor
general Mestrange je danes zavzel Ripoiel. Vče-
raj so nacionalisti zajeli več ko 2000 republikan-
cev.

Presenetljiv sporazum med Nemčijo in ČSR

Nemška vojska sme neovirano prehajati čez češkoslovaško ozemlje

London, 28. januarja. m. V Angliji je vzbudi-
la največje presenečenje vest, da sta Českoslova-
ška in Nemčija podpisali sporazum, po katerem
lahko nemške čete prekorajajo češkoslovaško
ozemlje kadar hočejo in kolikokrat hočejo brez
poprejšnjega dovoljenja češkoslovaške vlade.

Praga, 28. januarja. m. Trgovinski minister
dr. Sadek bo prihodnji teden odpotoval v Berlin
na posvetovanje za sklenitev končnega trgovin-
skega in gospodarskega sporazuma med ČSR in
med Nemčijo. Z njim bodo v Berlin potovali tudi
zastopniki drugih praških ministrstev, katerih

delovanje je zvezano z gospodarskimi zadevami
in razne gospodarske ustanove. Ti posveti v Ber-
linu bodo zelo važni, vendar za zdaj še v Pragi
in v Berlinu poudarjajo, da ne bo prišlo do car-
inske in denarne unije med ČSR in Nemčijo.

Pogajanja med ravnateljstvom češkoslova-
ških in nemških železnice glede prometa železnice
na ozemlju, odstopljenem Nemčiji, so se včeraj
končala s popolnim sporazumom. Obe ravnatelj-
stvi sta se sporazumeli glede raznih olajšav glede
tranzita, carin in potnih listov.

Razpust zbornice in razpis novih volitev - v Turčiji

Pod novo vlado ne bo nikakih političnih ne drugih sprememb

Ankara 28. januarja. o. Nova turška vlada se
je pod predsedstvom dr. Refika Saidama včeraj
predstavila narodni skupščini. Skupščina je eno-
glasno sprejela izjavo nove vlade, nato pa sklep,
da naj vlada poslansko zbornico razpusti ter ta-
koj razpiše nove volitve. Dan za volitve še ni do-
ločen, vsekakor pa bodo izvedene kmalu, tako da
se bo nova skupščina v začetku aprila že sestala
na prvo sejo.

Novi predsednik turške vlade Refik Saidam
je sprejel tuje in domače časnikiarje ter jim dal
krajšo izjavo, v kateri je poudaril, da bo turška
notranja politika ostal nespremenjena. Vsa dela
narodne revolucije se bodo nadaljevala v isti
smerti kot do sedaj. Razne vesti o uvedbi starega
pravopisa ter o zopetni uvedbi verouka v šolah,
odstranitvi žensk iz uradov in podobne vesti so
izmišljene. Vlada ne bo glede tega ničesar spre-
menila.

Angleški mirovni poziv Hitlerju in nemškemu narodu

London, 28. jan. m. V angleških političnih kro-
gih vlada veliko zanimanje za današnji Chamber-
lainov govor, ki ga bodo prenašale vse angleške
radijske postaje. Chamberlain bo govoril od 10.30
do 11.10 po srednjeevropskem času.

Ze pred njegovim govorom je 18 zastopnikov
najuglednejših intelektualnih krogov poslalo nem-
škemu narodu. Hitlerju in drugim nemškim vodi-
teljem poziv, v katerem poudarjajo, da strah pred
vojno raste iz dneva v dan pri vseh narodih in
da se oni obračajo na nemški narod in na njegove

voditelje s prošnjo, naj store vse, kar je le možno,
da strah pred vojno izgine. Med tistimi, ki so po-
pisali ta poziv, je tudi guverner Angleške banke
Montague Norman.

Zanimivo je tudi, da bodo danes, ko bo govo-
ril ministrski predsednik Chamberlain, tudi velike
letalske vaje v Sandringhamu ob navzočnosti an-
gleškega kralja Jurija. Kakor se vidi, se Anglija
zelo resno pripravlja, da bi dostojno in odločno
stopila nasproti vsem dogodkom, o katerih pravijo,
da bodo zelo važni.

Dom na Komni: —6, sončno, 200 cm snega, pršič;
Kranjska gora-Vršič: —6, sončno, 120 cm snega,
pršič;
Krvavec: —6, sončno, 35 cm snega, pršič;
Koča na Smrekovec: —4, 120 cm snega, pršič;
Koča na Kureškcu: —3, sončno, 15 cm snega, pršič.

Anglija bo dala Českoslovaški štiri milijone fun-
tov sterlingov (milijardo din) posojila, za ka-
tero bosta jamčili Anglija in Francija. Tak
sporazum so sklenili češkoslovaški finančni
strokovnjaki z angleškimi gospodarstveniki.

Angleška kraljeva rodbina v plinskih maskah

London, 28. jan. Angleško vojno mini-
strstvo je včeraj priredilo posebno vajo za
letalsko obrambo v parku kraljevega dvor-
ca Sandringhama pri Londonu. Vaje se je
udeležila vsa kraljeva rodbina razen kra-
ljice matere. Letala, ki so pri tej vaji so-
delovala, so metala na grad in na njegovo
okolico dimne bombe, ki so predstavljale
napad s strašnim gorčičnim plinom. Reše-
valna in razkuževalna dela je izvajalo nad
100 ljudi: Sandringhamskih gasilcev, polici-
stov, bolničark in prostovoljcev, ki so pred
oči kraljeve rodbine z vso naglico in res-
nostjo opravljali svojo nalogo. Napad,
obramba in pomoč, vse je bilo izvedeno z
največjo resničnostjo, kakor je to želela
kraljica sama. Da bi stvar bila videti še
resnejša, so na kraljičino zahtevo vsi gle-
dalci, tudi kralj, kraljica ter knežinja Eliza-
beta morali nositi plinske maske. S tem je
angleška kraljeva rodbina hotela dati po-
sebnega poudarka prizadevanjem Chamber-
lainove vlade za izpopolnitev civilne obram-
be pred letalskimi napadi. Nastop kraljeve
rodbine s plinskimi maskami pri vaji je v
Angliji deležen navdušenega odobravanja
in je že danes številno prostovoljcev za pro-
tiletalsko obrambo močno naraslo.

Vremensko poročilo

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljub-
ljani in Mariboru, JZSZ in SPD od danes:
Koča pod Storžičem: —4, sončno, 65 cm snega,
pršič;
Kolce: —6, sončno, 100 cm snega, pršič;
Zelenica: —4, sončno, 200 cm snega, pršič;
Velika Planina: —9, sončno, 40 cm pršiča na
podlagi;
Radovljica: —3, sončno, 10 cm snega, osnjenen.
Zlatovrg v Bohinju: —2, delno oblačno, 20 cm
snega, pršič.

Danes premiera največjega in najdražjega filma sezije in sedanosti!

Robin Hood

V režiji Mih. Kertez z gl. igralci **ERROL FLYNN** in lepoto **OLIVIO DE HAVILLAND**. Film, ki je po svoji idejni zamisli, po svoji grandiozni inscenaciji, po igralcih in režiji navdušil vse narode in napolnil vse kinematografe.

Zanimanje v Ljubljani je veliko, nabavite si vstopnice v predprodaji, rezervirane vstopnice je dvigniti vsaj pol ure pred predstavo

Kino Matica 21-24

Predstave ob 16, 19 in 21. uri.

V nedeljo dopoldne ob pol 11., 15., 17., 19 in 21. uri.

Malenkosti

»Jutro« in njegova rdeča copata »Slovenski narod« se zadnje dni močno razpisujeta o tem, kako je sokolstvo sveta in krščanska organizacija. Z izdatnim besednim obiljem dokazujeta, kako sokolstvo ni ne proti veri sploh, niti proti krščanstvu, še manj proti katoliški veri in tudi ne proti duhovščini. Sokolska ideologija je strpna in spoštuje vsako versko prepričanje itd. itd.

K tem prekanjem bi pripomnili, da se nihče ne bo prepiral zaradi nečesa, kar ne bi bilo po dejstvu in pa po ljudeh osporavano. Sokolstvo ni protiverska organizacija. Kako je potem to, da smo prav zadnji dve leti, ko sokolstvo tako poudarja svojo strpnost, doživeli toliko nasprotnih primerov. Da ne bo »Jutro« dejalo, da govorimo tjavendan, mu obojamo v spomin znane »verske« nastope velikega sokolskega prosvetarja br. Lubeja v Ljubljani. Nič manj vzpodbudno ni bilo v tem smislu znano predavanje velikega sokolskega ideologa Jožeta Rusa o naravni religiji. V našem listu smo pred časom poročali o predavanju nekega sokolskega prosvetarja pri kočevskih sokolih. Ta glasnik verske strpnosti v smislu Tyršev-Ganglovih načel je javno trdil, da je največji sovražnik sokolstva Katoliška akcija. Če je Katoliška akcija sovražnik sokolstva, se mora sokolstvo, ki je baje borbena organizacija, proti njej po našem — in najbrž tudi po sokolskem — boriti. Vse v smislu verske strpnosti, ki je baje sokolstvu najsvetejši zakon. In primer prav te verske strpnosti je vedenje sokolskih otrok po raznih krajih Slovenije, ki znajo lepo pozdravljati »dol s farji«.

Dokaz, da je sokolstvo res do krščanstva strpna in njemu nesovražna organizacija, je tudi uradno ugotovljeno dejstvo o zbiranju komunistov v sokolskih vrstah po nekaterih krajih Slovenije. In komunisti so gotovo versko najbolj strpni ljudje, o čemer priča »Narodu« ljuba slovaška rdeča Rusija in »Jutru« ter »Narodu« draga »republikanska« Španija.

Včerajšnje »Jutro« navaja nekaj članek sokolskega glasnika O sokolski verski strpnosti. Ta članek govori o »svobodnosti in demokratičnih pokretnostih, ki so zrušili vse fevdalne imperije in premoč apostolskih dvorov nad našim narodom«. Dalje govori članek o avtoritetah »ziven našega naroda« in o podobnem. Te besede so jako umestne z ozirom na nekatere voditelje slovenskega sokolstva. Ugotavljamo samo, da premoč apostolskih dvorov in fevdalcev nad našim narodom še vedno drži, vsaj tako dolgo, dokler bo prvi podstarosta sokolov pri nas Engelbert Gangl, pisec hvalnice na stoletnico avstrijske cesarske pesmi, himne zapostolskih dvorov in sokolstvu zasvoženega fevdalizma in tujih avtoritet...

★

Pred volitvami, ko je dr. Kramper sklenil z marksisti volivni sporazum, smo ugotovili, da je s tem dejansko ustanovljena pri nas ljudska fronta. V novem političnem bloku so bili namreč zastopniki svobodnomislilnih liberalcev (Kramper), zastopniki druge internacionale, to je socialistov (Jelenec) in komunistov, saj je na listi tega bloka kandidiral nekdanji komunistični poslanec Ivan Mravljec. Takrat je bilo govorjenja, da je ta sporazum samo za volitve, da bi »napredni svobodnomislilni demokratični elementi« stili »sramotno oblast« vešine slovenskega naroda. Ta skupina je s Stanovnik-Brecljevimi načelnimi premočrtneži dobila v Sloveniji dne 11. decembra nekaj nad 20.000 glasov. Torej ji sprito tega prodornega uspeha ne kaže drugega, kakor da ostane še skupaj in da se organizacija ljudske fronte prenese tudi na druga področja. Da je temu tako, priča sklep liberalno-fašističnih akademikov, ki so za današnje volitve v Akademsko akcijo postavili skupno listo s komunisti. Vsi ti dogodki potrjujejo staro pravilo, da gre razvoj od liberalizma nujno v marksizem in komunistično. S tem novim dejstvom je položaj jasen tudi glede liberalne mladine, ki zna, ob kakih prilikah — n. pr. ob plesih — tako poudarjati svojo državotvornost in nasprotje do komunizma.

Zaradi ropa 600 din - 3 leta robije

Ljubljana, 28. januarja.

Veliki kazenski senat, sestavljen od sodnikov Ivana Kralja kot predsednika in votantov: Ivana Breliha, Rajka Lederhase, dr. Julija Fellaherja in Jožeta Kokalja, se je včeraj zbral, da razpravlja in sodi o nočnem, nenavadnem roparskem napadu v hiši posestnice Marije Ravnikarjeve na Makli pri Komendi. Državni tožilec g. Branko Goslar je obtožil 25-letnega samskega delavca Ludvika Hacin iz Mlake in njegovga 20-letnega brata Avgustina Hacin zaradi zločina ropu v smislu §8-ov 326 in 328 k. z. Ozadje ropu 600 din je v kratkem bilo tole:

Oba obtožena sta zgodaj ob pol 3 zjutraj dne 2. oktobra lani vdrla v hišo posestnice Marije Ravnikarjeve. Starejši možki, prvi obtožene, je skočil k ženi in postelji, jo zgrabil za vrat in začel daviti, hkrati je zahteval denar, drugače jo zadavi. Reva je v velikem strahu sogla v omaro in mu izročila 1000 din. Napadla sta nato še njeno sestro Ano. Pri njej pa nista dobila niti poene pare. Oba obtožena sta krivdo in dejanje zanikala. Ker je bil drugi obtožene starejši mladostnik, je bila večrajšnja, celo dopoldne trajajoča razprava, tajna. Direktnih dokazov za krivdo obtoženec ni bilo. Posestnica Marija Ravnikarjeva je izpovedala, da je bil prvi obtožene napadalec in ropar, ker ga je spoznala po obleki, ki jo ima na sebi. Močno je dalje prvega obtožene obremenjevalo dejstvo, da je naslednji dan Marija Hafnerjeva, katere sestra Angela je ljubica prvega obtoženca, dobila od Ludvika Hacin 600 din, da je poravnala pri Smrekarju v Ljubli dolg v gornjem znesku. Kamniški zdravnik dr. Julij Polec je dalje ugotovil, da so rane na roki obtoženca Ludvika Hacin opraskane in da ga je moral kdo opraskati z nohti. Ravnikarjeva je res navedla, da ga je v obrtni večkrat opraskala.

Ludvik Hacin je bil zaradi ropu 600 din obsojen na 3 leta robije in v izgubo častnih državljanov pravic za 5 let. Brat Avgustin je bil opraskan zaradi pomanjkanja dokazov. Obojeni Ludvik ni sprejel sodbe ter je prijavil priziv in revizijo. Ostal je v zaporu.

Proračun celjske občine - 17.819.183 din

Celju je zagotovljena gradnja nove gimnazije

Celje, 27. januarja.

Nocoj ob 6 se je pričela v posvetovalnici mestnega poglavarstva plenarna in proračunska seja celjskega mestnega sveta, ki jo je ob navzočnosti zastopnika g. bana vodil predsednik g. Alojzij Mihelič.

Poročilo gospodarskega odbora je podal gospodarski referent g. inž. Janko Dolinar. Za njim je podal poročilo pravnega odbora g. dr. Voršič, za mestna podjetja pa je poročal g. Goligranc Konrad.

Pred poročilom o letnem proračunu je finančni referent g. Vinko Prelog govoril o letošnjih zadetih. Dodatno posojilo 750.000 din pri Borzi dela za izpolnitev Delavskega doma je načelno že odobreno proti odplačilu v 10 letih po 4%. Za zaposlitev brezposelnih je mestni svet predvidel lanske leto regulacijo Sušnice, ki pa je bila zaradi nepredvidenih okoliščin odložena. Da ne bi bilo na cesti kar 120 mestnih brezposelnih, je tehnični oddelek naredil že načrte za trening igrišče, kjer bo bodoči stadion za hribom Sv. Jožefa. Krite je predvideno v izrednem proračunu in se znesek 80.000 že odobri. Igrišče bo veliko 60x80 m. Banska uprava je izdala odločbo za zidavo nove gimnazije v Celju, zemljišče pa bo preskrbela mestna občina. Določeno je že prostor tik sedanje gimnazije. Stavbišče meri 10.000 kv. m in je zanj že predvidenih 20.000 din v izrednem proračunu. Izvoljen je bil odbor za zidavo tega poslopja, da pride do čimprejše realizacije. Užitnina na mest in soljeno slanino se črta, s sklepom današnje seje pa je tudi odpravljena trošarina na sadjevec.

Proračun za l. 1939/40

Je podal finančni referent g. Vinko Prelog. V bistvu se proračun ne razlikuje od proračuna, ki je bil sestavljen ob združitvi obeh občin. Kaže normalen razvoj gospodarskih prilik, to je, da so se razmere prilično zboljšale, da Celje napreduje in da število prebivalstva raste, s tem pa tudi razne potrebe, ki nalagajo občin nove velike naloge. Najbolj pereče vprašanje je postalo zadnje čas vprašanje cenenih stanovanj za delavske sloje. Občina bo morala v najkrajšem času pri rešitvi tega vprašanja sodelovati, da bo sama zidala delavske hišice ali pa preskrbela interesentom potreben kredit, kakor tudi prostor za zidavo. Finančno-gospodarski odbor ima že načrt za delno izvedbo tega vprašanja, ter je stavljena letos v izrednem proračunu delna vsota 300.000 din. Videlo se bo, kako se bo obnesla nova poskusna hišica v Novi vasi, kjer bi se lahko zidalo po tej hišici nekaj novih hišic.

Izdatki in dohodki so predvideni v iznosu 17.819.183 din.

Letošnji proračun je za 1.283.464 din večji od lanskega. Proračun mestne občine brez podjetij znaša: osebni izdatki 2.441.958 din, materialni izdatki 6.966.205 din, skupno torej 9.408.163 din, to je 52,8% celotnega proračuna. Mestna podjetja in ustanove predvidevajo 786.079 din osebnih in 7.624.941 din materialnih izdatkov, to je skupno 47,2% celotnega proračuna.

Osebnih izdatki za mestne uslužbence, uslužbenice mestne policije in uslužbenice mestnih podjetij dosežejo skupno vsoto 3.228.037 din. Ta postavka je v primeri z drugimi mesti velika, posebno proti mestu Mariboru, moramo pa upoštevati, da mesto Maribor ne plačuje plač uslužbencom mestne policije, ampak državi.

Celotni materialni izdatki so se zvišali za 1.183.363 din. Od tega odpade na mestno občino 528.330, na mestna podjetja pa 655.033 din.

Kakor že pri lanskem proračunu omenjeno, je povznanje izdatkov pri mestnih podjetjih vedno dobro znamenje, ker kažejo višji izdatki povečanje obrata in s tem tudi povečanje dohodkov. Zaradi tega ne prizadene proračuna povznanje izdatkov mestne elektrarne in avtobusnega podjetja. Pov-

zanje izdatkov pri vodovodu pa je tudi potrebno zaradi novih priključkov zaradi razvoja mesta. Na novo pa je letos v proračunu postavka za Delavski dom in kopališče. Pri občin sami so se izdatki najbolj povečali v gradbeni stroki. Drugo veliko povznanje kaže partija pri socialnem skrbstvu, in sicer največ zaradi izredne podpore (doklada za otroke 114.000 din), kar je bilo sklenjeno v občinskem svetu ob priliki 20 letnice Jugoslavije. Tudi število rednih oskrbovancev v Medlogu je bilo zvišano, kakor tudi oskrbni stroški revežev in otrok, torej skupno 167.800 din več kakor lanske leto.

Celotni dolgovi znašajo 15.987.934 din, letošnja anuiteta pa 2.116.530 din. Na amortizacijo odpade 1.213.602 din, na obresti 902.928. V vsoti dolgov je že zapopadeno tudi posojilo, ki je bilo sklenjeno za dovršitev Delavskega doma (750.000 dinarjev). Ta partija je bila povišana od lanskega leta samo za 11.285 din.

Vpeljana ni bila nobena nova davščina, temveč je bila trošarina na sadjevec odpravljena, kakor tudi užitnina na mest in soljeno slanino. Nekateri drugi predpisi pa so bili ublaženi. V zvezi temu pa so se dohodki zvišali, in sicer zaradi prenosa večjega prebitka za leto 1937-38, ki znaša 848.191,36 din. Nadalje je bila podlaga za doklade povišana, kakor tudi donos drugih davštin. Delno povečanje odpade zaradi razširjenja obrata na mestna podjetja, upoštevani so pa letos tudi novi dohodki od Delavskega doma in kopališča.

Dohodki mestne uprave znašajo 9.717.127 din,

Ljubljana od včeraj do danes

Nekaj dni je že metlo po hribih in gorah, včeraj pa se je sneg okorajzil celo toliko, da se je spustil v nižje kraje. Tudi naše mesto je proti večeru obiskal. Pa ni bil nič kaj korajžen. Med pršenjem se je usipal toliko, da je napravil zgago, pohlevno brozgo po ulicah; ljudje, ki so si upali brez galoš ali kvedrovec na ulico, so se jezili, ker so imeli brž kvevros v čevljih. Menili smo, da ga bo čez noč padlo kaj več, pa ga ni. Presneto lepo, čisto jutro z jasnim nebom in z zdravim hladom nas je davi pozdravilo. Ob sedmih je bilo že čisto svetlo. Na vzhodu je nad čadasto megleno pernico gorelo v rdečem žaru zimsko nebo, ki je kazalo že nekaj predpomladne mehkoče. Ožarjalo je vrvarjočo gladino Ljubljane. Po mestu ni bilo zmrzali, kakor hitro pa si stopil malo dalje ven, na primer čez Karlovski most ali pa od Trnovega liza čez proti Barju, pa si lahko zapazil, da so bile vse luže in mlake pomrle. Tam zunaj sta za zmrzal skrbeli dobri dve stopinjni pod ničlo. Nemara da bomo zdaj dobili zmerno mrzle, jasne in sončne dneve.

Mleku so določili ceno

V Kmetijski zbornici je bil dne 26. januarja sklenjen s posredovanjem Kmetijske zbornice dosežen sporazum pri določitvi mlečnih cen v Ljubljani. Prisotni so bili zastopniki vseh dobaviteljev. Sklenili so, da bodo zaradi težkega položaja, v katerem je dandanašnji konsument, postavili povsod enake prodajne cene, in sicer za liter 2 din 25 par. Kmetije se zavedajo, da te cene niso v skladu s produkcijskimi stroški, vendar so nanje pristali, da ne bi preveč prizadejali malih konsumentov. Kakor kaže, bodo te cene končnoveljavno ostale. Tako nam poročajo iz Kmetijske zbornice.

Novi ponesrečenci v bolnišnici

Krovski mojster Janez Janežič iz Ljubljane je vzel neko pomirjevalno sredstvo, ker pa se ni spoznal na uspešnost količine, je dobil lahko zastrup-

Redna skupščina ljubljanskih prostovoljnih gasilcev

Ljubljana, 28. jan.

Ob osmih zvečer je snoči v Mestnem domu odprl redno skupščino prostovoljne gasilske čete Ljubljana-mesto predsednik g. Leopold Zupančič, ki je najprej pozdravil vse prisotne, posebej pa še zastopnike oblasti in tiska, nato pa je podal svoje poročilo. Zahvalil se je mestnemu županu dr. Adlešiču, predsedniku gasilskega odbora v občinskem svetu g. inšp. Saleharju, zvestim sodelavcem dr. Rusu, inž. Perku, dr. Frelihu ter celotni četni upravi. V preteklem letu je četa zadela težka izguba s smrtjo kurata g. dr. Mihe Opeke, gospe Franje Tavčarjeve, kumice prapora ter častnih članov Alojzije Gorjupove ter Franca Dolinarja. Častno diplomu je dobil dolgoletni poveljnik čete g. Strukelj. Lansko leto je upravni odbor spet izpolnjeval in nabavljal potrebno gasilno orodje. Nabavljena je bila priprava za navijanje vrvi, torbice, ročaji za prenos gasilskih cev, jermenje za vezavo, akumulatorji. Člani čete so s ročnim delom pripomogli k nabavkam. Prispevki z božičnice so omogočili nakup blaga za potrebne delovne obleke. Aparat za gašenje s peno bo po vsem videzu nabavljen lahko že letos. Med letom je bila povečana shramba vozov ter preurejena spalnica nočne straže. Četa že prihaja v sedemdesetletnico obstoja. Lani se je bila četa udeležila izletov v Dravljah, v Spodnji Šiški ter v severnem delu mesta Ljubljane. Pozvala je k sodelovanju mladino in dobila tudi precejšen odziv. Letos bo četa praznovala sedemdesetletnico obstoja ter bo priredila tudi kongres Zajednice.

Za predsednikom prostovoljne gasilske čete Ljubljana-mesto je pozdravil zborovalce zastopnik gospoda župana in predsednik gasilskega odbora v mestni občini g. inšpektor Salehar. Za njim pa je podal svoje poročilo poveljnik čete g. Stanko Pristovšek, ki je ugotovil, da je v preteklem letu gasila četa pri dvanajstih požarih, da je opravljala službo v dvanajstih dvoranah ter pri vseh predstavah v opernem in dramskem gledališču, da je imela 52 tedenskih pripravljenskih, da je odpotala na stražo v celam 1421 gasilcev v 668 plačanih stražah in 35 brezplačnih. Vse leto pa je prirejala tudi predavanja in večerne vaje iz gasilske stroke. Vseh vaj je bilo 87. Članstvo je zdaj izurjeno po novem »Vadniku«. V mesecu februarju začne poveljstvo vaditi novi naraščaj. V preteklem letu je nastopila s dvema oddelkoma

(26 mož) pri vaji OZAMA ob figniranem letalskem napadu. Nastopila pa je skupno s četama iz Zgoranje Šiške in Dravelj tudi pri nočni nenapovedani župski vaji.

Za poveljnikom je podal svoje poročilo tajnik g. Bahar Franci, ki je povedal, da je imel upravni odbor šest, poveljstvo pa štiri redne seje. Vložni zapisnik izkazuje 384 došlih in izdanih spisov. Napravljenih je bilo 58 nakaznic. Banska uprava je četi nakazala dodatno podporo 1000 din iz gasilskega sklada. Zupan dr. Juro Adlešič je četi nakazal podporo 5000 din. Trdke s kurivom, na katere se je četa obrnila za podaritev kuriva, ki je bilo potrebno za segrevanje četnih prostorov — te pa čete žal niso uslišale. Ljubljanska kreditna banka je na prošnjo čete prenesla saldo, ki je bil naložen pod naslovom Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo, na naslov Prostovoljna gasilska četa Ljubljana-mesto. Četa je prejela znesek 1500 din. Nato je tajnik poročal o članih čete, ki so bili odlikovani s srebrnim križcem (gg. Zupančič, Stergar, Cerar) in s kongresno kolajno (Sinkovec), o časopisni akciji za naraščaj, o izpolnitvi statističnih podatkov, o plačevanju pri Samopomoči ljubljanskih gasilske župe, o božičnici za otroke četnih članov, o gibanju članstva in naraščaju. Četa šteje trenutno 75 izvršujočih članov, 13 naraščajnikov, 13 častnih članov in 168 podpornih članov. V preteklem letu je prejela tudi pohvalo od ljubljanskih gasilske župe za sodelovanje pri požaru v Zdrženih opekarnah na Viču.

Za tajnikom je podal poročilo blagajnik čete g. Albin Kopač, ki je povedal, da se mora četa kljub svojim idealnim namenom boriti z denarnimi in gnotnimi težavami. Število podpornih članov se je od 161 v prejšnjem letu dvignilo na 168. Navedel je tudi podatke o darovalcih, ki pa jih ni bilo mnogo. Zahvalil se je banovini, mestnemu poglavarstvu in Gasilskemu skladu.

O samaritanskem odseku je poročal pročelnik, o stanju četnega orodja pa orodjar. Za njima je podal svoje poročilo nadzorni odbor, ki je po svojem poročilu predlagal razrešnico. Sledil je še razgovor o proračunu za poslovno leto 1939, razgovor o pristopu k Samopomoči, predlogu upravnega odbora in še razni predlogi iz vrst članstva. Nato je predsednik gosp. Zupančič zaključil lepo uspešno redno letno skupščino Prostovoljne gasilske čete Ljubljana-mesto.

in sicer 55% občinska doklada 2.342.450 din, takse 1.315.000 din, trošarine 2.248.000, dohodek od imovine 1.085.059 din, razni dohodki 2.726.618 din. Pri teh raznih dohodkih zavzema največjo postavko povračilo anuitet od mestnih podjetij 912.821 din ter prebitke l. 1937-38 848.191 din. Povznanje znaša torej 791.824 din. Celotni dohodki mestnih podjetij znašajo 8.102.056 din.

Izredni proračun

Sklad za regulacijo mesta Celja predvideva 21.000 din izdatkov in dohodkov. Po sprejetju pravilnika bo dotiran ta sklad najprej s 25% izkupičkom za prodane nepremičnine. Sklad za regulacijo Savinje, Loznice in pritokov predvideva 851.800 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Iz prehodnega prometa in izrednega proračuna din 546.839 bodo krita dela nadzidave meščanske šole, preureditev Vinklerjeve hiše, napeljava centralne kurjave v Mestno gledališče in gradnja ceste v Vodnikovih ulici. Zaradi delnega kritja v letošnjem izrednem proračunu je bilo sklenjeno, da se predlagani izredni proračun spremeni: popravilo poslopij v Mestnem zavetišču 108.450 din se črta, kakor je bilo poročano pri rednem proračunu. Na novo je bilo vnešeno 15.000 din za ogledovanje klavnih živali in mesa, za gradnjo vojaških grobov 100.000 din, za razširitev mestnega pokopališča 100.000 din, za zidavo stadiona 100.000 din, za izdelavo podvoza pri hotelu Pošta 100.000 din, za zidavo delavskih hišic 300.000 din, za nakup prostora za novo gimnazijo 20.000 din, tako da bo dosegel ta izredni proračun 1.545.000 din.

Ob pol deseti uri je bila debata zaključena, nakar sta bila proračun in izredni proračun soglasno sprejeta.

ljene, tako da so ga morali reševalci prepeljati v bolnišnico.

Sin kočarja iz Zadvara pri Dobrunjah Viljem Reiser je rezal palice, pa se je prav hudo vrezal v levo roko.

V šolo je šla hči posestnika iz Nove vasi Štefi Zabukovec. Na poti pa je padla ter si poškodovala nogo.

Lazar Ivan, sin delavca z Jesenice, je smučal, pa si je pri tem razvedril zlomil desno nogo.

Delavec Alojzij Košir, ki je uslužben pri poselniku Slancu v Litiji, je imel opravke pri ciklarni žagi, pa se je po nesreči vrezal v roko.

Občni zbor Krščanskega ženskega društva

je pokazal odlično in pošteno delo ter uspeh naših žena. Predsednica ga. Logarjeva je pozdravila odlične prisotne gospe Natlačenovo, Majcenovo, društvenega duha svetlovalca univ. prof. dr. Luke mana, ki je zastopal tudi Prosvetno zvezo, predsednico Slov. kršč. ženske zveze Lebarjevo, predsednico Društva za varstvo deklet Klemenčevu ter zastopnici akad. društva »Gorica« in Vodstva dekliških društev. Nato je podala izrpen pregled o društvenem žitju in bitju v preteklem letu tajnica Sadarjeva. Iz podrobnosti v tem poročilu je razvidno, da je društvo sodelovalo prav pri slednji naši javni manifestaciji s svojimi zastopnicami, da je imelo izborni organizirano karitativno in socialno delo in da goji priručne stike s podobnimi organizacijami v inozemstvu. Nato je podala blagajniško poročilo ga. Sušnikova. Iz njenega poročila je bilo razvidno, da je društvo pomagalo vselej in povsod, kjer koli je le našlo pomoči in podpore potrebne. V odbor so bile nato izvoljene gospe in gospičine: Goricanova, Logarjeva, Natlačenova, Podgornikova, Puntarjeva, Remčeva, Sadarjeva, Sušnikova, Vencejzeva in Vrhovčeva. V nadzorstvo pa so prišle gospe Golieva, Hubadova in Vrhovčeva. V razsodišče so prišle ge. Bartolova in Lebarjeva ter gđ. Tomažičeva. Predsednica je nato poročala o načrtih za prihodnje leto, pri tem so članice društva nasvetovale nekaj prav pomembnih ekskurzij. Gospa Lovrenčičeva je nato prebrala pismo ameriških Slovencev, ki kar ne morejo prebrati lepih dojmov in spominov, katere so odnesle s seboj v Ameriko z obiska v stari domovini. Ameriške Slovenke v svojem pismu obljubljajo, da bodo že v nekaj letih organizirale izlet izseljenke mladine v stari kraj. Dobro bi bilo, če bi naša slovenska mladina dopisovala v njihove ameriške časopise. Ura je bila pozna, tako da je moralo prodavanje ge. Kriste Hafnerjeve odpasti ter je bilo prestavljeno na 8. februar. Predsednica je zborovanje nato zaključila ter se zahvalila vsem prisotnim za lepo udeležbo.

Posvet obrtnikov o starostnem zavarovanju

Iz dobro poučenih krogov smo informirani, da priredi Obrtni odsek zbornice TOI v Ljubljani posvet, na katerem se bo razpravljalo o uredbi starostnega zavarovanja obrtnikov. Vabljeni so vsa združenja, kakor tudi funkcionarji drugih obrtniških organizacij in sploh obrtniki, ki se za to važno obrtniško vprašanje zanimajo.

V Ljubljani bo posvet 31. I. 1939 ob 9 dopoldne v Zborni dvorani.

V Celju dne 1. II. 1939 v Obrtnem domu in v Mariboru dne 2. II. 1939.

Ker bodo na teh posvetih sprejeti dokončni sklepi, ki bodo avtentični tolmachi želja in zahtev slovenskih obrtnikov, zato naj se vsak, kdor se za stvar zanima, tega važnega zborovanja udeleži.

Zveza slovenskih obrtnikov v Ljubljani.

Svinjo prodal, a kupca pozne e z bikovko nagnal

Sv. Ana v Slov. goricah, 27. naj.

Pri posestniku Svensku Vidu v Lormanju pri Sv. Lenartu v Slov. goricah sta se pred kratkim mudili dve trgovski potnici neke trdke za povečanje slik, Črno Zolija in Steleer Ana, ki sta pri omenjenem posestniku kupili svinjo in mu kupnino istočasno izplačali. Obenem sta se dogovorili, da bosta prišli po svinjo čez nekaj dni. Ko sta 22. januarja dopoldne omenjeni potnici prišli po kupljeno svinjo, jima je Svensk ni hotel dati, nasprotno, celo zagrozil jima je, da ju bo pretepel, če takoj ne oddata. Ker sta potnici pri svoji zahtevi vztrajali, ju je Svensk z bikovko močno pretepel, da sta se morali zateči k zdravniku. Zadevo sta prijavili lenarskim orožnikom. Svensk je bil izročen sodišču.

Od tu in tam

V Beograd je včeraj dopotoval slaveni italijanski književnik in oče tako imenovanega futurizma Emilio Filippino Tomasso Marinetti, ki spada tudi med prvobornike italijanskega fašizma. Marinetti stopa prvič na jugoslovanska tla. V Beogradu bo imel več predavanj in recitacij svojih pesmi. Njegovo ime se je svoj čas dostikrat bralo v poročilih iz abesinske vojne, kamor je odšel kot prostovoljec kljub svojim 60. letom, in z bobnečimi verzji opelval veličastnost te vojne.

Dela za zgraditev nove železniške proge Crnomelj—Vrbovsko so se že začela, in sicer na obeh krajnih odsekih pri Crnomlju in Vrbovskem. Prav tako se nahaja v delu tudi več drugih jugoslovanskih prog. Vsega skupaj je v gradnji ali v začetku gradnje okrog 1000 kilometrov novih prog, kar pomeni, da se je sedanja vlada lotila izpopolnitve naše železniške mreže v toliki meri, kakor nobena vlada kdaj poprej. V kratkem bo razpisana licitacija za gradnjo nove proge od Karlovca v Bihač. Največje število prog se gradi v Severni Srbiji in v Bosni, odnosno zveze med obema imenovanimi deloma naše države.

Včerajšnji dan je potekel na vseh jugoslovanskih šolah, zlasti pa v Srbiji, v znamenju proslav sv. Save, ustanovitelja samostojne erbske pravoslavne cerkve in prosvetitelja erbskega naroda. V Beogradu so priredile vse šole proslave z obširnimi programi. Prosvetni minister dr. Kunjundžić pa je sam prisostvoval taki proslavi na ženski realni gimnaziji v Beogradu. Prav tako so ta dan proslavile vse univerze, ki razdele večjemu številu akademikov denarne nagrade iz sklada pokojnega kralja Aleksandra za samostojna znanstvena dela.

Pristaši b. HSS iz vasi Koritna pri Osijeku so prestopili pred kratkim v JRZ. Njihovi zastopniki so se zglasili v tajništvo JRZ in prosili za vstop v stranko. Svoj korak so utemeljevali s spoznanjem, da so 11. decembra glasovali za dr. Mačka v prepiranju, da bo poslednji vodja hrvaškega naroda usmeril delo v pozitivno smer. Ker pa so se v svojih pričakovanjih prevarili, so sklenili stopiti v JRZ, ker se jim zdi, da je gospodarska politika vlade taka, da edina utegne koristiti tudi gospodarskemu izboljšanju v hrvaški vasi.

Zunanja trgovina naše države v lanskem letu je bila aktivna za 73 milijonov dinarjev. Po prvem polletju, ki je pokazalo deficit, ni bilo pričakovati, da se bo končna letna bilanca sploh zaključila, s prebitkom. Hude politične krize v Evropi so lani povzročile zmanjšanje zunanje trgovine tudi v marsikateri evropski in izvenevropski državi. Ves naš izvoz je znašal po vrednosti 5 milijard in 746 milijonov dinarjev, uvoz pa 4 milijarde 975 milijonov dinarjev. V primeri z letom 1937 se je izvoz zmanjšal za 1 milijardo 225 milijonov dinarjev, a uvoz pa za 258 milijonov dinarjev.

Specialista za tatvine žarnic za ulično razsvetljavo so prišli v Beli Crkvi. Stevan Colak se je znal s pravo akrobatsko spretnostjo povzpeti na drogovce in odvijati žarnice. Kljub temu, da so po prvih tavinah strogo pazili, se je Colaku le posrečilo, da je izmaknil okrog petdeset žarnic, ne da bi ga zalotili. V past pa se je ujel šele s tovarišem Brankom Dragutinom, s katerim sta proti večeru sredi ulice zgrabila nekega uradnika, ga z udarci po glavi omamila in mu ukradla zlato uro. Dragutin je uro takoj nesel prodat k nekemu zlatarju, pa je slabo naletel, ker se je stvar zdela zlatarju sumljiva in je poklical policaja. Tako so imeli oba tika v rokah že pol ure po napadu. Ohenem so iz Colaka dobili priznanje, da je ukradel tudi na desetino žarnic.

Komaj trinajstletna deklica Milena Stojanović iz Sabea se je zastrupila, ker jo je nek moški zapeljal in onesrečil za vse življenje. Dekle je izpilo večjo količino očetne kisle, nakar so jo domači dali takoj prepeljati v bolnišnico. Zdravniki so ji izprali želodec in jo spravili k zavesti, toda govorili zaradi težkih poškodb le ni mogla. Pa je na listič napisala, da je sklenila končati svoje življenje zaradi nosečnosti. Nek poročen delavec, sicer oče treh otrok, je je zapeljal in s tem za zmemom uničil. Zločinca so seveda takoj prijeli.

Pri pobiranju starega streliva, ki je ostalo v Južni Srbiji še iz za svetovne vojne, se je zadnja leta dogodilo več hudih nesreč. Nekega tvečka, ki s pridom in lepimi dobitki prodaja stare granate raznim tovarnam, je najela za svoj posel več kmetov in obrtnikov. Ljudje pa so največkrat premalo previdni, saj se je samo predlanskim dogodilo 27 težjih nesreč, katerih žrtve so bili prevzeti nabiralci se neizstrelenih granat. Huda nesreča se je dogodila lani tudi v neki mehanični delavnici v Bitolju. Dva delavca sta imela nalogo odstraniti iz velike neizstreleno granato smodnik, kajti gospodar je hotel za drag denar prodati vso medenino, ki je bilo v granati veliko. Delavca pa sta tako nepravilno ravnila, da je granata eksplodirala in raztrgala streho nad delavnico. En delavec je obležal raztrgan, drugega pa je precej razneseno. Lastnik delavnice je bil obojen na pet mesecev strogega zapor, ker je prepustil tako nevarno delo delavcem, ki nista bila za tako delo usposobljena.

Svojega tekmeča pri istem dekletu je ubil 17letni Sijepan Zalac iz Vinkovcev. Fante se je zagledal v isto dekle kakor njegov prijatelj in vrstnik Filipovič. Zaradi tega sta se zelena mladiča začela grodo gledati. Pri neki zabavi sta se obadva vrtela okrog dekleta in ga drug drugemu prevzemala pri plesu. Ko sta se pa srečala na prostem, je Zalac potegnil svoj žepni nož in ga zadrl tekmeču v srce. Filipovič se je smirno zadet zgrudil.

Podganja nadloga razburja zadnje tedne mešane v Sisku. V vseh kletih in skladiščih, koder je kaj hrane za glodavce, je toliko tega zardar, da so stali zaman vsi poskusi za zastrupljanjem ali uničenjem z drugimi načini. Najbolj prostrano količino podganje zalege je v rečnem pristanišču, odkoder se širi v mesto. Ni je hiše, ki bi ne imela podgan v kletih ali v podstrežju. Zato meščani zahtevajo, da mesto začne z odličnimi in temeljitimi poskusi, da se podganji rod za nekaj let uniči.

Zeno, ki se je dala fotografirati v kopalni obleki, je ubil krojač Mušan Skembe iz Sarajeva. Krojač je bil komaj nekaj mesecev poročen, pa je dal svoji ženi denar, da je šla v Dubrovnik na letovišče. Po njeni vrnitvi pa je videl pri prijatelju sliko, a na njej svojo ženo v kopalni obleki v družbi še neklih drugih žensk in moških. Slikanje v kopalni obleki je smatral za hud pregrešek proti morali ter je ženo zato ubil. Lani ga je sodišče obsodilo za to dejanje na devet let roboje, toda krojač se je proti sodbi pritožil na višje sodišče, ki je obsodbo razveljavilo in določilo, naj se razprava obnovi.

Kakor vsako leto, tako tudi letos

Samo od 23. januarja do 11. februarja

na vse naše blago, kljub našim znano nizkim cenam. Pri nas je vsak komad vidno označen s ceno in od te cene dobite velik popust!

LIVAR OBLEKE:

ANTON BRUMEC, LJUBLJANA

NASPROTI GLAVNE POŠTE

Pripombe o našem gledališču

Prejeli smo naslednje pisanje:

Prosim Vas, priobčite po določbah tiskovnega zakona naslednji popravek članku, ki je izšel v 17. številki 21. t. m. v »Slovenskem domu« pod naslovom »Pripombe o našem gledališču«.

Ni res, kar se trdi v omenjenem članku: »Ravnatelj opere gospod Polič je pred nekaj dnevi poslal grozljivo pismo najbolj avtoritativnemu in hkratu najobzirnejšemu, žal, preobzirnemu ljubljanskemu kritiku V. Ukmariju. V pismu grozi kritiku z dejanskim obračunavanjem...«

Pač pa je res, da sem imenovanemu kritiku poslal pismo ugodnega in neodvisnega umetnika, ki obsoja njegov način kritiziranja, ter mu hkratu sporočil, da njegove kritike nisem bral in sicer ravno zato, da se izogmem razburjenju, ki bi me lahko zavedlo do neljubih dejanj.

V istem pismu sem mu sporočil, da se ne bo mogel izogniti končnemu obračunu, ne pa dejanskemu obračunavanju, kar ni istovetno.

Z odličnim spoštovanjem

M. Polič

Prinašamo to prozo g. opernega direktorja, čeprav nam ni bila dostavljena v smislu tiskovnega zakona priporočeno po pošti s povratnico. Ker pa ne maramo biti glede pravnih fines tako občutljivi kakor tiskovni zakon ali vodstvo našega gledališča, spis vljudno priobčujemo.

Prejeli smo tudi dolgo popravilo iz uprave gledališča v enakih okoliščinah, pa ga bomo tudi priobčili. Malo zato, ker je prav, da se vprašanja, v kateri smo s svojimi članki dregnili, osvobodimo z vsemi lučmi, malo pa zato, ker je s tem potrjeno naše tiho pričakovanje. Bili smo namreč trdno prepričani, da bo vodstvo našega gledališča začelo s popravki, seveda ne v gledališču, kjer je največ možnosti in prostora zanje, marveč v časopisu, ki je nekaj vprašanj načelo. O teh popravkih seveda ne bomo pozabili pristaviti svojega pojasnila in ugotovitev.

Da se povrnemo k prozi g. opernega direktorja, ugotavljamo, da popravek ni v ničemer bistven, marveč, da je zaradi lepšega, kar je pač bistvo vseh tiskovnih popravkov.

Pismo, ki ga je g. Polič poslal kritiku V. Ukmariju 11. januarja, je bilo priobčeno v »Slovenskem domu« 15. januarja in se glasi:

Gospodu V. Ukmariju

Ljubljana.

Prilagam Vam pismo gosp. M. Rusa v originalu, da se lahko pripravi, kako sodijo o Vas in Vašem početju neprizadeti in od naših razmer neodvisni gledališki ljudje.

Ljubljana, 28. jan.

Voditelji sokolskega društva v Dev. Mr. v Polju so na poseben način že lani inscenirali gonjo proti kaplanu in katehetu na poljski osnovni šoli gospodu Matiji Lamovšku, da bi mu izpodkopali ugled, da bi mu odvzeli v prvi vrsti nadzorstvo nad šolsko mladino in mu odvzeli versko vzgojo mladine. Naperili so proti njemu po ljubljanskem advokatu dr. Franu Lokarju kazenski proces zaradi prestopa proti varnosti časti v smislu paragrafa 297. in 301. k. z. Za ta proces so izrabili sokolski zlet, ki ga je lani, 12. junija, priredila ljubljanska župa in katerega so se udeležili z naraščanjem tudi Sokoli iz D. M. v Polju. Ze zgodaj so odrinili v Ljubljano, tako da šolarji niso bili pri maši. Naslednji dan, v ponedeljek, je gospod katehet v dveh razredih med veroukom vprašal učence, kdo ni bil pri sv. maši. Nekateri so mu takoj priznali, da niso šli k maši, ker so morali na sokolski zlet. Okaral jih je in kaznoval.

Sokoli so na viteški način skušali sebe braniti in iskati čast v sobi št. 28, češ da je gospod katehet v šoli kruto žalil sokolsko organizacijo. V ovadbi so indirektno namigavali, da je gospod katehet prav omenjeni ponedeljek nalašč spraševal učence glede maše, kar da ni drugače njegova navada. Navajali so imena nekaterih znanih učencev, ki so pravili, kako je gospod katehet grdil Sokola, češ da so Sokoli brezverci in krivoverci, da se uče tam pri Sokolu lagati, kajti dve učenci sta se mu zlagali, da sta bili pri maši. V ovadbi je bilo inkriminiranih pet točk.

Pred okrajnim sodiščem v sobi št. 28 so bile o tej ovadbi kar tri javne razprave. Obdolženec, gosp. Lamovšek, je po svojem branilcu, odvetniku Milošu Staretu, zanikal, da bi kdaj rabil v šoli kakšne žaljive izraze proti Sokolu, navedel pa je, da je res krivice kaznoval in omenil, da je učenec svetloval, da je boljše, da gredo poprej k sveti maši, nato pa k nastopom.

V procesu je bilo zaslišanih mnogo prič, tudi takih, ki niso člani Sokola in ki niso sedaj več učenci gospoda kateheta, kajti Sokol je že pri prvi razpravi zahteval, da se mora obtoženec iz dvoarne odstraniti, ker bi njegova navzočnost močno vplivala na izpovedbe njegovih učencev, ki se ga boje. Sodnik je to zahtevo načeloma odklonil. Sokoli pa so še vedno vpli, da so vsi učenci prišli bili pod popolnim vplivom obdolženca. Pozitivne priče so v splošnem naglašale:

»Gospod katehet nas je vsako uro po nedelji vpraševal, ali smo bili pri maši. Kdor ni bil, je bil grajan in kaznovan. Gospod katehet ni rabil nobene žal besede čez Sokola. Boljše bi bilo, da ne bi hodili k nastopom, marveč raje k sv. maši, tako je dejal gospod katehet.«

Ko so viteški Sokoli uvideli, da bodo v procesu pogoreli, so na četrtkovo razpravo privlekli kot priče dve odrasli osebi. Prva priča, Zagar Rudolf star., oče enega kaznovanih učencev, je med drugim omenil, da mu je sin po šoli pravil, da je gospod katehet dejal: »Sokol je organizacija, ki mladino od Boga stran goni.« Ni mogel drugih žaljivk točno navajati. Druga priča, Marija Puharjeva, soproga hišnika sokolskega doma in upokojenega orožnika, je z nekim veseljem pripovedovala zgodbo, kako so ji nedolžni sokoličji pravili, da so bili zaprti, ker niso bili pri maši, in da je gospod katehet kruto žalil Sokola. Navajala je imena nekaterih učencev. Doživela je velikansko blamažo, kajti navedla je imeni dveh učencev, ki sploh nista bili nikdar učenci gospoda kateheta in torej nista mogli slišati famoznih žaljivk.

Včeraj popoldne je sodnik, g. Milan Tominec, objavil sodbo. Obtoženec g. Lamovšek je bil v

OGLEJTE SI SEDANJE CENE V NASIH IZLOZHAN!

OGROMEN POPUST

ANTON BRUMEC, LJUBLJANA

NASPROTI GLAVNE POŠTE

Kar je tam povdarjeno, mi je v različnih oblikah povedalo nešteto ljudi raznih stanov. Kljub temu se nisem mogel še odločiti, da bi prebral Vaše ljubeznivosti, ker me je strah, da bi se neki prizori mogli ponoviti v avgmentaciji. Vendar Vas lahko zagotavljam, da se končnemu obračunu ne boste mogli izogniti.

Ce Vas mogoče zanima citirani članek (bilo bi mogoče le prav, da se vanj malce poglobite!) Vam sporočam, da je izšel v »Zagrebačkem listu« od 1. 1. 1939. Menda je to prva številka.

Prosim Vas, da bi mi priloženo pismo čim prej vrnil.

M. Polič

Priloženo pismo g. M. Rusa.

Iz tega pisma je kljub popravku g. direktorja razvidno naslednje: G. Polič priznava, da je med njim in med kritikom že prišlo do »neklih prizorov«. Ti »neki prizori« so bili na cesti, ko je g. direktor opere hotel dati svojemu umetniškemu srdnu nad kritikom izraza z dejanskim napadom. Pismo pravi, da bi se ti »neki prizori« mogli ponoviti v avgmentaciji. Avgmentacija je zelo redk in menda samo v naši operi rabljen tuji izraz za ponovitev ali pomnožitev.

Takoj za tem stavkom sledi zagotovitev gosp. Poliča, da se kritik končnemu obračunu ne bo mogel izogniti. Iz zveze je razvidno, da bo do končnega obračuna in sicer v avgmentaciji (ponovitvi, pomnožitvi) prišlo takoj, ko se bo gosp. Polič odločil, da prebere kritiko, o kateri je bil po lastni trditvi že tako in tako dobro poučen v »različnih oblikah od nešteto ljudi raznih stanov«. Sklepajoč po govorjenju o avgmentaciji in po načinu obračunavanja, ki je po dosedanjih izkušnjah v veljavi med ravnateljem in med omenjenim kritikom, ni obljube o končnem obračunu mogoče razumeti drugače, kakor v dejanskem, to je, ročnem smislu. Tako smo jo razumeli mi in vsa javnost. Da jo bo še bolj razumela, priobčujemo to slovitno pismo in še slovitiji popravek g. direktorja opere. Kdor pa omenjeno pismo kljub popravku razume drugače, kakor smo ga mi in javnost, smo mu pripravljeni plačati magari ložo za prihodno ljudsko predstavo »Frasquitez«.

Za konec temu popravku pripominjamo, da daje naš tiskovni zakon tako široke možnosti za popravke, da nam lahko g. Polič nekega dne, ko se bo čutil prizadetega, pošlje novo popravilo, približno naslednje vsebine: »Ni res, da ljubljanska opera ni dobra, marveč je res, da je najboljša na svetu« — vse po členu tem in tem tiskovnega zakona...

polnem obsegu popolnoma oproščen od obtožbe. Sodnik je med drugim poudaril, da ima gospod katehet pravico kaznovanja in pravico do verske vzgoje. Vrtil je v redu svojo dolžnost kot duhovnik in veroučitelj.

Na Sokole je sodba vplivala porazno. Sodbo je prišel poslušati tudi zastopnik ljubljanske sokolske župe g. B. Kajželj. Ves proces je imel stremiljenje doseči, da bi se vzgoja mladine popolnoma odvzela naši duhovščini, pa izročila Sokolu.

Športne vesti

Občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze. Jutri bo zopet vsakoletni občni zbor nogometarjev. Kakor vse kaže ne bo mnogo bistvenih izprememb. O zagrebškem predlogu so se končno izjavili tudi Splitčani. Splitška podzveza bo načeloma predlog Zagreba podpirala, vendar pa tudi ona ni v celoti bog zna kako navdušena zanj. Tudi Splitčane, kakor nas, predvsem zanima materialno vprašanje, ki bi nastalo po delitvi na tri nogometne zveze. Splitčani si tudi nikakor ne morejo misliti, da bi se jim odvzela avtonomija kolikor imajo sedaj na račun Zagreba.

Pred jutrišnjim občnim zborom je tudi zelo pomemben sporazum obelbeljajskih klubov BSK in Jugoslavije. Med obema kluboma je dosežen sporazum o sodelovanju tako na športnem kakor tudi na upravnem polju. Belgrajski klubi bodo torej jutri nastopili na občnem zboru JNS kompaktno.

Poleg znamenitega zagrebskega predloga pa je osješka Slavija stavila še en predlog o ustanovitvi druge lige klubov, ki bodo tekmovali za državno prvenstvo. Po tem predlogu bi vsaka podzveza, ki ima več kakor 25 klubov, dala v drugo ligo po 2 predstavnika, one podzveze pa, ki imajo manj kot 25 klubov pa samo po enega. Podzveze, ki imajo svojo predstavnika že v prvi ligi, dajo samo po enega predstavnika, podzveze pa, ki imajo več kot 80 klubov (Zagreb, Beograd) pa brez oziroma 2 kluba. Klubi, ki naj bi igrali v drugi ligi, bi bili razdeljeni v vzhodni in zapadni pas. V zapadnem pasu bi igrali (Ljubljana, Split, Zagreb 2, Banja Luka, Osijek 2, Subotica 2 in Novi Sad 2). V vzhodnem pasu bi pa bilo 10 klubov. Prvaki obeh pasov bi pa igrali kvalifikacijske tekme za vstop v prvo ligo.

Skakalnica v Planici so zopet pripravljene. Velika 60 m skakalnica je bila v četrtek gotova in je Novak izvedel pet prav izredno uspešnih akov. Ona za 25 m je itak ves čas v redu, do nedelje pa bo pripravljena tudi skakalnica za 40 m, nakar posebej opozarjamo naše skakalce, ker imajo izredno priliko za trening.

44 let je predsedal v ieči

Maribor, 27. januarja.

V mariborski kaznilnici je umrl kaznjeneec Tomaž Zorjan iz Salovec. Odsedel bi moral 4 leta roboje, na katero je bil obsojen zaradi tatvin in vlomov od mariborskega okrožnega sodišča, pa ga je smrt odrešila nadaljnje ječe. Mož je bil star 56 let. Postavil je svojevrsten rekord, kakor ga menda nima nihče v naših krajih: od 56 let svojega življenja jih je prebil nič manj kot 44 za zamreženimi okni v raznih ječah. Ze v rani mla-

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometriski stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Oblačnost 0-10	Veter (smer, jakost)	Padavine	
		noč	dnev				m/m	vrsta
Ljubljana	755.2	6.4	-1.0	88	0	N ₁	6.9	dež in sneg
Maribor	753.8	4.5	-1.0	80	5	0	—	—
Zagreb	743.0	10.0	0.0	90	10	0	6.0	dež
Beograd	746.1	8.0	4.0	70	10	NE ₁	4.0	dež
Sarajevo	745.6	10.0	2.0	90	10	0	8.0	dež
Vis	745.2	9.0	4.0	90	10	NW ₁	—	—
Split	745.6	13.0	7.0	90	10	NW ₂	2.0	dež
Kumbar	746.6	17.0	8.0	70	10	S ₁	23.0	dež
Rab	746.4	8.0	4.0	90	10	S ₁	4.0	dež
Dubrovnik	746.2	14.0	9.0	70	10	NE ₁	4.0	dež

Vremenska napoved: deloma oblačno, spreminljivo in hladnejše vreme. — Splošne pripombe v poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: V zgodnjih jutranjih urah je snežilo, nato pa do 8.30 rahlo deževalo. Ob 9.30 se je oblačnost nekoliko zmanjšala, posijalo je sonce, vendar pa je ostalo večinoma oblačno do 12. Popoldne do 14 je bilo deloma jasno, ob 15.10 pa je večinoma oblačno. Ob 15.20 se je zopet popolnoma pooblačilo. Ob 16.10 je pričel rosiati dež, nato pa od 17.30 dalje sneg in dež. Ozračje se je ohladilo. Proti jutru se je oblačnost zmanjšala. Minimum na aerodromu — 3.6.

Koledar

Danes, sobota, 28. jan.: Prik. sv. Neže.
Nedelja, 29. jan.: František Saleški.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Loustek, Realjeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Prva pobožnost za kongres Kristusa Kralja. Ljubljanski tretjeordeniki imajo jutri ob 6 zjutraj v franciskanski cerkvi sv. mašo in skupno sv. obhajilo za dober uspeh kongresa Kristusa Kralja. Pobožnosti se pridružite tudi drugi verni ljubljanci. Popoldne ob 5 pa prirede Veliki Franciškovski križarji v franciskanski dvorani akademijo kot pripravo za kongres.

Prosvetno društvo Trnovo vprizori v nedeljo, 29. januarja ob 8 zvečer na društvenem odru veseloigro s petjem in tih dejanjih »Moč uniforme«, v režiji g. Križnarja. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopoldne.

»Pred poroko«, je naslov izredno zabavne veseloigre, ki jo bo jutri ob pol 8 zvečer vprizoril Rokodelski oder v Rokodelskem domu, Komenškega ulica 12. Režija nove veseloigre, ki vzbuja ves čas živahno veselost, je v spretnih rokah g. Fr. Gajeta. Predprodaja vstopnic je jutri od 10 do 12 dopoldne v Rokodelskem domu.

Mestno zdravniško službo bo opravljal od sobote ob 8 zvečer do ponedeljka do 8 ure zjutraj mestni zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ul. št. 7-1, telefon št. 36-41.

Železniška filmska predavanja. V nedeljo, dne 29. januarja se vrši od 10 do 12 dopoldne v kinu »Sloga« filmsko predavanje. Predvaja se: Modernizacija prometne službe; dogodki iz železniške službe; prevoz prekooceanske pošte; varenje tratinice; Martinova peč ter tujkosprometni film. — V petek, dne 3. februarja t. l. pa od 18 do 19 v kinu »Sloga«. Predvaja se: Železničarske zadruge; urejevanje prometa v luki Hamburg; tujkosprometni film. Vabimo železničarje, da se zanimivih predavanj udeležijo. — Obl. odbor UJNZB Ljubljana.

Franciškovska prosveta M. O. v Ljubljani ima v torek 31. t. m. ob 8 zvečer v franciskanski dvorani skiptično predavanje iz vsakdanjega življenja papežev pod naslovom »Nepoznani Vatikani«. Kot dodatek skiptično predavanje »Spomini na Budimpešto 1938«. Ob številnih skiptičnih slikah predava dr. P. Roman Tominec. Vstopnice po enotnih cenah 3 din v pisarni »Pax et bonus«. Člani popust.

Prihodnji koncert Glasbene Matice ljubljanske je posvečen skladatelju Antonu Lajovicu, ki je v minulec mesecu proslavil svojo 60. letnico. Na tem koncertu bodo izvajali izključno le slavljenceve skladbe: Viktorija Heybalova, Josip Gostič, Matični zbor, orkester Narodnega gledališča pomnožen s člani Orkestralnega društva Glasbene Matice. Uvodno besedo o slavljencu bo govoril prof. Marjan Lipovek, ki tudi sicer sodeluje kot spremljevalec solistov. Natančni spored javimo v prihodnjih dneh, vstopnice bodo od ponedeljka dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Opozorilo. Neke ženska hodi po hišah v Ljubljani in okolici ter prodaja razglednice in prosi darila za »Dom kraljice Marije«. Prosimo vsakega, da jo takoj naznani Domu in policiji in ne naseđa sleparki.

Ljubljansko gledališče

DRAMA. — Začetek ob 20.

Sobota, 28. jan.: »Žene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 29. jan. ob 15: »Pilda in Tonček«. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Upniki — na plan! Izven.

Ponedeljek, 30. jan.: zaprto.

OPERA. — Začetek ob 20.

Sobota, 28. jan.: »Frasquita«. Red B.
Nedelja, 29. jan. ob 15: »Rozy«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: »Giocondas«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Gostovanje ge. Karene.

Ponedeljek, 30. januarja: zaprto.

Mariborsko gledališče

Sobota, 28. januarja, ob 20: Matura. Red D.
Nedelja, 29. januarja, ob 15: Vse za šalo. — Ob 20: Pesem o ceste. Globoko znižane cene. Zadnjič.

dosti je začel Zorjan na kriva pota. Prvič je bil obsojen na ječo, ko je bil star 12 let. Takrat se je zagovarjal pred okrožnim sodiščem v Celju ter je dobil 6 tednov zapor. Potem se je začelo njegovo romanje iz ječe v svobodo in takoj zopet v ječo. Predsedel je v mnogih kaznilnicah in ječnicah v bivši avstrijski državi svoja najlepša mladostna leta. Ko je prišlo do vojne, so ga poslali na fronto, pa je že po nekaj mesecih zopet roman v zapore. Med vojno je bil od vojaškega sodišča dvakrat zaporedoma obsojen na 8 let ječe. Tudi po prevratu se ni poboščal, padel je nazaj v svoje stare grehe ter je bil v zaporih naravnost doma. Vsega skupaj je bil obsojen 25-krat

Dvajset ameriških latinskih republik

„Veliko dvorišče, polno piščancev, ki bi jih radi skubili trgovci in bančniki iz Wall Streeta“

Po zadnji vseameriški konferenci so Italijani v časopisu napisali tole:

V latinski Ameriki je dvajset republik, ki naj bi bile velika severnoameriška gospodarska kolonija. To je takorekoč veliko dvorišče, polno piščancev, ki jih hočejo skubiti trgovci in bančniki iz Wall Streeta, ogromen črn madež na političnem in vojaškem obzorju Združenih ameriških držav. Konferenca v Limi je podčrtala, kakšna velika razlika obstoji med nadami, ki jih goje na severu in med stvarnostjo na jugu.

Zato je latinska Amerika v pretežni večini protidemokratska. Newyorški časopis »New York World-Telegram« je te ameriške latinske države razporedil takole: Kolumbija — nekaka demokracija, Venezuela — totalitarna država, Ecuador — diktatura, ki se nagiba na levo, Peru — diktatura, Chile — demokracija, Argentina — demokracija, Bolivija — diktatura,

Paraguay — diktatura, Uruguay — vladavina Gabriela Terra, Brazilija — diktatura, Mehika — revolucionarna diktatura, Guatemala — vojaška diktatura, Salvador — vojaška diktatura, Costa Rica — demokracija, Panama — filofašistična diktatura, Cuba — personalna diktatura Battiste, Haiti — vojaška diktatura, San Domingo — diktatura.

Treba je opozoriti na to, da Amerikanci označujejo z besedo demokracija čisto nekaj drugega, kot pa mi. Pri njih na splošno imenujejo z nekakšno jezo za diktaturo vsaka takšna vladavina, ki hoče iz okvira, v kakršnem so Združene ameriške države in ki se skuša rešiti gospodarskega nadzorstva. Mehikiški zglede najbolj zgovorno priča, kako v Washingtonu v resnici mislijo. Cardenas, predsednik mehiške republike, v njihovi oči ni več dober demokrat, odkar se bori proti petrolejskim magnatom.

Helsinki - najsevernejša prestolnica sveta

Kanadska prestolnica Ottawa še južneje kot pa Ljubljana

Finska prestolnica Helsinki, kjer bodo leta 1940 olimpijske tekme, ima med drugim tudi še to posebnost, da je najsevernejša prestolnica na svetu, to se pravi, od zemeljskega ravnika najoddaljeneje mesto, kjer stalno biva kak državni poglavar. Takoj za tem mestom kot najsevernejšo prestolnico sledi norveška prestolnica Oslo, za njo pa predvojna carsko-ruska prestolnica Petrograd. Obe ti dve mesti ležita tik ob 60 vzporedniku. Helsinki sicer ne leži dosti bolj proti severu, vendar višje proti severu ni nobene prestolnice na svetu več.

Vse ostale prestolnice severnih držav, bodisi evropskih, azijskih ali pa ameriških leže mnogo bolj proti jugu, mnogo bližje zemeljskemu ravniku. V Ameriki je najsevernejša država Kanada. Njena prestolnica Ottawa je od zemeljskega ravnika še nekoliko manj oddaljena kot naša Ljubljana, kar se nam zdi skoro nemogoče. Takoj pa se o tem prepričamo, če pogledamo na zemljepisno karto. Washington leži na istem vzporedniku kot grške Atene, glavno mesto mandžurskega cesarstva Hsinking pa na istem kot italijanski Rim. Na južni polovici zemeljske oble ni pod 40 vzporednikom nikjer nobene prestolnice. Štirideset stopinj je približno razdalja od turške prestolnice Ankare do Madrida.

Pravijo, da je mesto Helsinki (Švedi ga imenujejo Helsingfors) tudi ponosna na ta svoj rekord, kajti to ne pomeni samo simbolično, pač pa tudi stvarno »zmagajo civilizacije nad zemljepisno

širino«. Če bi finsko prestolnico prenesli po istem vzporedniku proti zahodu, bi jo lahko postavili na južni konec Grönlandije, o kateri je znano, da tam ob obali more živeti in biti stalno naseljenih le nekaj ljudi, vse druga pa pokriva večni led in sneg. V primeri z njo pa je finska naravnost čvečota pokrajina, čeprav leži prav tako daleč proti severu, kot Grönlandija.

„Klub nerodnežev“

Po svetu imajo pa res vse mogoče in nemogoče stvari. Tako imajo v Londonu »klub nerodnežev«, ki je pravkar slavil petdesetletnico svojega obstoja. Ob tej priliki pa so sprejeli mnogo novih članov »vitezov lege nerode«. Vsak pa je moral pred slavnostjo povedati kako »nerodno zgodbo«, ki jo je v resnici doživel in ni bila zlagana. To pa zato, ker nočejo, da bi trpel na ugledu nek drug klub in je delokrog njegovih članov omejen izključno na to, kdo se zna bolj debelo zlagati. To je klub lažnivcev.

V gledališču so igrali »Pikico in Tončka«. Pa pride nek gospod s sinom.
»Prosim dve vstopnici.«
»Za Pikico in Tončka?« vpraša blagajničarka.
»Ne, zame in za sina.«

Errol Flynn in Olivia de Havilland
igrata glavni vlogi v velikem zgodovinskem filmu »Robin Hood«, ki ga danes začne kazati ljubljanski kino Matica. Na ta film opozarjamo vse naše bralce, ki s takim zavzetjem boro v našem listu roman o slovitem legendarjem angleškem srednjeveškem junaku. Film je v naravnih barvah in je tako po vsebini, razgibanosti režiji in izborni igri cele vrste filmskih mojstrov eno najboljših del, kar smo jih in kar jih bomo videli letošnje sezone.

Norman Railly Raine: JUNAŠTVA ROBINA HOODA ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Gostilna pri »Saracenski glavi« je bila namreč zbirališče in zatočišče saksonskih upornikov, ki so bili pripravljeni prejeti umrli kakor dovoliti, da bi jih žive ujeli Normani. V vsakem primeru jih je čakala pred sodiščem smrtna obsodba, če bi padli v roke normanskim vojakom. Zato je bilo boljše in častnejše pasti v boju in svoje življenje prodati za drago ceno sovražnih življenj, kakor umreti neslavne smrti na vislicah ter biti izpostavljen v zasmešni sovražnikom in v ostudno hrano mrhovinarjem ter beloglavim jastrebom. Tako jim je bil Robin Hood govoril ob vsaki priliki in njegove besede so si kakor zlato, čisto resnico zapisavali v dno srca. Vsa njihova kri se je napila in navzela tega sklepa. In glej, ta njihov brez primere pogumni vodja, strah in trepet sovražnikov, mož, ki je tisoč in tisočkrat z zaničevanjem gledal v obraz nevarnostim in smrti, junak, ki mu je bila gnusna že sama misel, da bi kdaj morda magari le najbojazljivejši vojak iz njegove vojske umrl na eramotnih vislicah — bo jutri sam doživel to grenko usodo! Obesili ga bodo sredi mestnega trga, pred desetimi zidali, javno in v posmeh vsej Angliji! Tako bo končal kot najzlobnejši in najgrši razbojnik! Vsi v gostilni so bili pobiti, ko so morali gledati temu dejstvu v gnusni obraz. Nepristojno se je vračala le sama ta misel, kakor črv je nemirno glodala ter polnila njihova srca z žalostjo

in onemoglim besom. Will Scarlet, Friar Tuck, Ivan Malček in tudi mali Much so se brez miru s povešenimi glavami in mračnimi pogledi brez miru potikali po prostorni sobi gostilne, v katero od zunaj ni prihajal niti najmanjši človeški glas, in iz katere se ni na planj prirnil niti najmanjši žarek svetlobe. Razen te prostorne gostinske sobe, pivnice, je bila v gostilni pri »Saracenski glavi« še globoka klet, v katero so se uporniki zatekali in skrivali podnevi. Tod so tudi imeli svoje tajne sestanke, na katerih so se pogovarjali, kaj bo treba ukreniti, ali pa čakali zapovedi, ki so jih dajali vodje. Tu so tudi zaspali in se odpočili, kadar so imeli za seboj kakšno posebno težko in naporno pot. V to podzemlje je vodila skrita odprtina, ki je bila v zgornjih prostorih pivnice. Tako imenitno je bila skrta, da jo je našel lahko samo tisti, ki jo je natančno poznal, in ki je vedel, kje je. Nihče drug je kljub skrbnemu iskanju ne bi mogel najti.

»Moramo ga osvoboditi!« Will Scarlet se je ustavljal sredi sobe. Te besede je bil namenil svojim prijateljem Malčku, Tucku in Muchu. »Samo na kakšen način!« Vprašanje je, — kako? —

»Napadli bomo dvor!« pravi odločno in glasno Malček.

»To je vendar skoraj nemogoče!« odvrne Will Scarlet. »Se misli ni, da bi bila tvoja misel izvedljiva, dragi Malček!

Za tak naskok bi morali imeti celo vojsko, ne pa tole revno peščico upornikov, kolikor nas je — in še ti smo kaj slabo oboroženi! Grad je dobro utrjen in kar cela vojska je v njem! Sir Guy Gisbourneški ne živi tako neprevidezno in brezskrbno, da bi se dal presenetiti, nikar ne misli! Ljubo mu je življenje, posebno pa še nocoj in jutri! Brez dvoma ne misli da bomo mi zdaj, ko nam je bil ugrabil vodjo, držali roke križem. Dobro se zaveda, da bomo na ta ali oni način poskušali Robinu osvoboditi. Možno je, tedaj le to, da so etraže le še okrepili, nikar pa, da bi jih bili oslabili in njihovo številno skrbili! Je hitel pametno razlagati ves v skrbih templar Friar Tuck, ki je bil kaj izkušen vitez, križarski vojak in hkratu dušni pastir, kateremu je bila duša in pamet obsedla ena sama misel: kako bi zanesljivo brezopojno osvobodili Robinu, da bi pri tem žrtvovali čim manj lastnih borcev.

»Ti psi ga bodo prav gotovo obesili! Niti v zadnjem trenutku ni pričakovali, da bi ga morda vendarle še pomiloštili! Besede »pomiloščenje« Normani sploh ne poznajo, najmanj pa takrat, kadar gre za naše saksonske ljudi! Ne poznajo je in nočejo je poznati! To je vsekakor jasno kakor beli dan! Smrt tedaj — če ga ne rešimo v zadnjem hipu, ali pa če se ne zgodi kakšen čudež — čaka našega dragega, hrabrega vodjo Robinu!« je žalostno in zaskrbljeno govoril zvesti Will Scarlet.

»Nemara bi morali...« je začel Friar Tuck, tedaj pa je nenadoma nekdo potrkal na vrata. Udarec je bil nagel in močan. Vsi hkratu so se spogledali in Will je brž zgrabil meč za ročaj. Popol-

na tišina se je vlegla na pivnico in vsi trije so se umaknili v temni kot sobe. Gostilničar Prin, ki je bil že postaren in je bil že utrjen gledal predse ter se premikal, po letih v križu že močno upognjen, le s počasnimi in mirnimi koraki, pa je previdno in izkušeno kakor človek, ki se tokrat ne loteva prvič opravka, prijel svečo, jo z ene plati zagrnil z dlanjo in stopil k vratom. Skril je svetlobo za roko, odprl prav pot časi skrito leseno linico v vratih in pogledal v noč.

»Kdo je?« vpraša s popolnoma mirnim in obvladanim glasom, ko zagleda za izrezom obrise človeškega obraza. »Ženska bo!« je na tihem prečnil sam pri sebi.

»Jaz sem!« je tesnobno in razburjeno dahnila lady Marian.

»Kdo jaz?« Pozno je, česa iščeš tu? Mar prenočišča? Potem se kar lepo odpravi naprej! Nimam prenočišč!« je dejal Prin in stegnil roko, da bi linico spet zaprl.

»Prin, rotim te, odprl! Lady Marian sem! Pusti me noter, moram govoriti z Robinovimi ljudmi! Stvar je važna in nujna! Čas beži!« je govorila naglo, razburjeno, brez oddiha.

»Znamenje?« Povej mi znamenje! Prin je spustil roko spet z linice ter resno in tiha dahnil v noč te besede.

»Locksley!« mu je udarilo na uho dogovorjeno znamenje.

»Počakaj, grem vprašati!« je odvrne Prin, pripre epet linico v vratih in pusti lady Marian v mučni negotovosti. — »Kaj, če me kljub temu ne bado spustili noter? Kaj potem? Potem je vse propadlo, vse!« je mislila, ko je etala v

temni noči pred vrati gostilne, v kateri naj bi se bila skovala Robinova usoda, v kateri naj bi padla odločitev o njegovem življenju ali smrti. Rahel načni veter je vstal od nekod ter se zadeloval ob njeno razgreto čelo kakor bi jo nekdo nevidni nanje poljubljal. Morda je bila to Robinova misel nanjo, hrepeneča misel, ki si je bila znala prebiti pot tudi skozi najdebelejše zidove čez vse daljave k njej? Morda njena lastna vest, ki jo je na ta način pozivala in vzpodbujala k zavesti ter jo opozarjala na težavnost in odgovornost tega njenega nočnega početja in pata? Čakala je in čakala — in sekunde so se ji zdele kakor večnost.

»Kdo je?« vpraša tiho Will Scarlet Prin, ko se jim je približal na dva, tri korake od vrat sem.

»Neka ženska! Dogovorjeno znamenje pozna! Ali naj jo spustim noter ali ne?«

»Kakšna ženska?«

»Lady Marian! Povedala mi je tudi svoje ime!« odvrne Prin, ki s tem dopolni svoje sporočilo.

»Lady Marian?« Vsi trije se začudijo in se pomembno spogledajo. Prvi hip tega spleta niso mogli verjeti. Česa pa naj bi v tako pozni in temni noči prav ona iskala tod, v tej skriti gostilni? Prav ona je bila, ki je bila zvalbila Robinu v past in zasedo, z njeno pomočjo so vse pripravili, da se je ujel — tako so bili takoj po nesrečnem dogodku eklenili, ko so se bili spet sešli v eherwoodskih gozdovih. — Česa neki zdaj spet išče pri njih?

»Kaj, če to ni nova past? Prin, dobro pazi na okna!«

Jeruzalemski veliki mufti Ha Amin al Hussein v karikaturi.

Radio New York molči

»No, kaj pa bo nocoj, ali ne bo nič?« so se spraševali prejšnji večer radijski poslušalci in vrteli gumbje in vijake na svojih aparatih, da bi se jim oglasil radio — New York. Pa ga niso mogli pričakati, newyorška radijska postaja je molčala. Ni bilo niti glasbe, niti petja, niti predavanj in tudi ne kakšnih poročil.

Ljudje, ki imajo doma svoj radio, pa tudi drugi, ki ga nimajo, so kaj kmalu zvedeli, zakaj so ta večer zaman čakali, da bi se oglasil radijski zapovedovalec newyorške postaje in napovedal spored, kakršnekoli. Tisti večer je imelo okoli 1.200 ljudi, ki so vsi zaposleni pri tem radio-oddajni postaji bodisi kot uradniki, tehnični strokovnjaki, pevci, igralci ali pa napovedovalci, zborovanje v nekem hotelu. Na tem zborovanju so soglasno sklenili, da začno s stavko in da pri njej toliko časa vztrajajo, dokler ne bo uprava te radio-postaje ugodila njihovim zahtevam. No in kaj so zahtevali? Kaj naj neki zahtevajo drugega, kakor ponovadi vsi tisti, ki se odločijo za stavko! Zahtevali so boljše plače in tudi to, da se jim služba skrajša vsaj na pet dni tedensko.

Za to stavko so takoj zvedeli tudi nameščenci pri drugih ameriških radijskih postajah in so dali čisto prav svojim tovarišem v New Yorku. Pravijo, da so z njimi celo tako solidarni, da bodo tudi sami prav v kratkem začeli s stavko, ker jih njihove radijske uprave nič boljše ne plačajo, če ne še slabše. Tako se zdaj v Ameriki prav resno boje, da bodo utihnille vse večje radijske postaje in da se bodo ljudje morali dolgočasiti, namesto da bi poslušali najnovejše novice in se zabavali z godbo in pejem po radiu. Če začno stavkati tudi nameščenci pri radiu v Chikagu, Los Angelesu in San Franciscu, računajo, da bo celotno število stavkojočih znašalo približno 20.000.

Da bodo ti nameščenci s stavko skoraj gotovo prav v kratkem uspeši, za to govori tudi dejstvo, da so tudi gledališki igralci, pevci in celo filmski igralci, ki večkrat nastopajo tudi v radiu, izjavili, da se ne bodo prikazali pred mikrofonom, dokler ne bodo stavkojočim nameščencem zvišane plače in skrajšan delovni čas.

Dežela stoletnikov

Doživeti sto let niso mačkine solze in ni jih prav mnogo, ki bi se mogli pohvaliti, da so se celo stoletje pehali skozi dolino solz.

Izmed vseh dežel na svetu je Bolgarija tista, ki se lahko pohvali, da ima največ stoletnikov. Če se Turčija lahko postavi, da ima najstarejšega človeka na svetu, potem se Bolgarija lahko postavi s tem, da od milijon prebivalcev doživi 426 prebivalcev sto let in več. Po statistiki, ki so jo nedavno v Sofiji objavili, nima nobena dežela na svetu toliko stoletnikov.

Amerika, ki je nekdaj tudi v tej »stroki« imela prvenstvo, je v tem pogledu propadla, in zavzema, kar se tiče stoletnikov, drugo mesto na svetu.

V Kolumbiji pride na milijon prebivalcev 311 stoletnikov, v Braziliji pa »samo« 140. Evropske države so daleč za Bolgarijo. Celo Švedska, najbolj zdrava država v Evropi, ima samo 65 stoletnikov na en milijon prebivalcev. V Nemčiji imajo dva, v Švici, kjer »žive« samo od zraka pa samo enega stoletnika na milijon prebivalcev. V drugih evropskih državah pa je s stoletniki še slabše.

Časnikarski prostori na tribuni v Helsinkih

Kakor dozdaj še vse olimpijske tekme, tako bo gledalo tudi olimpiado v Helsinkih leta 1940 veliko število časnikarjev z vsega sveta, predvsem seveda iz tistih držav, ki bodo poslale v Helsinke tudi svoje tekmovalce. Finski olimpijski odbor je zdaj objavil to, za časnikarje, ki nameravajo iti na olimpiado na Finko, gotovo važno vest. Na glavni tribuni ob olimpijskem stadionu bo prostora za približno 600 časnikarjev. Tribuna bo stala tam, kjer bo cilj za vse teke. Razdelitev časnikarskih prostorov bo prav takšna, kakršna je bila že pri olimpijadi v Berlinu. Vsaka narodnost bo dobila toliko prostorov za svoje časnikarje, kolikor bo odgovarjalo številu tekmovalcev določene narodnosti. V Berlinu je prišlo na vsakih 10 tekmovalcev en časnikar. Prirediteljski odbor bo poslal časnikarske izkaznice posameznim narodnim olimpijskim odborom, ki bodo nato med prijavljenimi časnikarji izbrali tiste, ki bodo imeli pravico do prostora na olimpijski tribuni na stadionu v Helsinkih. Jugoslavija bi utegnila dobiti kakih 8 do 10 takšnih izkaznic za časnikarje. Kateri pa bodo ti isti srečni jugoslovanski časnikarji, ki bodo lahko sedeli na tribuni med časnikarji drugih narodnosti in gledali od blizu tekme, za zdaj še ni znano, upamo pa, da bodo izkaznice razdeljene tako, kakor je prav.

Novi „smrtni žarki“

Poljsko časopisje je te dni objavilo poročilo, da se je ruskemu inženirju Glovskemu posrečilo odkriti neke nove vrste »smrtnih žarkov«. Učinek teh novih žarkov je, kakor pravijo, še mnogo večji, kakor pa je bil pri doslej znanih smrtnih žarkih. Podrobnosti tega novega izuma ne izdajo, kar je čisto razumljivo. Če bi jih izdali, bi postal novi izum brez pomena, saj bi se ga poslužili tudi tisti, ki bodo morda nekoč zapleteni v vojno z Rusijo. V zvezi s tem poročajo, da so Rusi naredili že nekaj poskusov, ki so se proti vsemu pričakovanju dobro posrečili. Navi izum pa je tudi že našel praktična tla v sovjetski vojski, saj se bo z njim, če je res tako učinkovit, z uspehom lahko borila proti vsakemu sovražniku.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 28. januarja: 12 Plošča za ploščo v venček hiti, vsaka po svoje zabavo deli! — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Plošča za ploščo v venček hiti, vsaka po svoje zabavo deli! — 14. Napovedi — 17. Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi — povest v nadaljevanjih; b) Miki-Miski kot športnika — zvočna slika (6l. Narodnega gledališča — 17.50 Pregled sporeda — 18. Za delopust, igra Radijski orkester — 18.40 Zimski prazniki v Zilji (g. Boris Orel) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Flinšgar) — 20. O znanosti politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) 20.30 Vesel glasben večer — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Za konec tedna, igra Radijski orkester — Konec ob 23.

Nedelja, 29. januarja: 8 Salonski kvartet — 9. Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Ignacij Lenček) — 10. Šramel kvartet »Stirje fantje« — 11. Za oddih (plošče) — 11.30 Koncert operne glasbe. Sodelujejo: ga. Pavla Lovsetova, koncertna pevkica, g. Robert Primožič, član opere, Radijski orkester, Dirigent D. M. Siljanec — 13. Napovedi, poročila — 13.30 Harmoniko igra g. Rudolf Piliš, vmes nekaj zborov na ploščah — 17. Kmet. ura: Gospodarska škoda pri slinavki in parkljevki (g. dr. Zibert Simon) — 17.30 Veselo popoldne: Trboveljski pevski jazz-kvartet in plošče — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Klavirski koncert: ga. Marija Valjalo — 20.30 Veseli zvoki (Radijski orkester) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Prenos plesne glasbe iz restavracije »Emione«, igra orkester New Melody-boss.

»No, nazadnje smo pa le dobili še četrtega...«